

www. **ROVDYR** .org

FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK NR 1 – FEBRUAR 2009

Grensesprengende katte

LEVEDYKTIGE BESTANDER: DE VANSKELIGE ORDENE • FARVEL ROVVILTSENTER, VELKOMMEN ULV
REGJERINGEN FEILINFORMERER STORTINGET • MATGILDE ELLER HUNGERSNØD I NORD?

FOLKEAKSJONEN
ny rovdyrpolitikk

www.rovdyr.org

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Postboks 40, 7701 Steinkjer

Telefon: 975 95 119

Telefaks: 74 12 65 01

E-post: aksjonen@rovdyr.org

Bankkonto: 4464.09.33434

Annonser

sendes til Folkeaksjonen ny

rovdyrpolitikk (se adresse over).

Annonser leveres som høyoppløselig

PDF-fil. Bilder i annonsen må være

CMYK og i 300 dpi. Fonter skal være

«embedded». Alle farger i PDF-fila

må være CMYK.

Stoff til ROVDYR

For å gjøre produksjonen av ROVDYR

mest mulig effektiv ber vi om at stoff

sendes på fil (helst worddokument) og

gjærne på mail. Digitale bilder bør ha

min. oppløsning 2,1 Mb pixel -

1650x1200 JPEG fine/normal.

Stoffet sendes til

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Postboks 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org

Redaktører:

Åsmund Ystad

Nils Solberg

Andre bidragsyttere:

Bjørn Skåret

John D. C. Linnell

John Odden

Jenny Mattison

Magne Akervold

Foto forsida:

John Ivar Larsen

(Gaupa Vesla i februar 2008)

Utgivelser 2009

Nr. 1 – februar manusfrist 13. jan.

Nr. 2 – mai manusfrist 8. april

Nr. 3 – september manusfrist 12. aug.

Nr. 4 – desember manusfrist 11. nov.

Grafisk produksjon

TRYKKSAKERIET AS, 3570 Ål

www.trykksakeriet.no

fra lederen

Vi hører stadig oftere at norsk rovdyrpolitikk ligger fast. Og siden rovviltforliket fra 2004 var så bredt, ligger politikken langt fastere enn det som er vanlig for store omstridte saker.

Men hvis myndigheter og politikere er så trygg på dagens rovdyrpolitikk, hvorfor er det da så vanskelig å forklare innholdet på en grei og forståelig måte?

Hvorfor er det så vanskelig å si med rene ord at målet med norsk rovdyrforvaltning er å bidra til å sikre overlevelsen av store rovdyr i Fennoskandia? Dette er rene ord for pengene, men i stedet forteller politikerne at det er Norge som skal ha levedyktige bestander.

For 10 år siden skrev Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk inn følgende hovedpoeng i vårt krav til ny rovdyrpolitikk: **«Rovdyrbestandenes levedyktighet må vurderes over større områder, også gjennom samarbeid med naboland».**

Gang på gang fikk vi høre at dette var i strid både med norsk interesser og internasjonale forpliktelser. Norge var forpliktet til å ha egne levedyktige bestander av jerv, gaupe, bjørn og ulv på norsk jord. Samme omkvedet kom enten det var Miljøverndepartementet, Stortinget eller verneorganisasjonene som uttalte seg. Også dette lå fast måtte vi vite.

Men vi visste da som nå at all vedtatt politikk ligger fast, helt til den ikke lenger ligger fast. Slik gikk det også med den helt særnorske forståelsen av rovdyrbiologi. Den sprakk så snart det ble utfordret med faglige argumenter.

Jeg var selv med i arbeidsgruppen som laget RoSa-rapporten på bestilling fra Miljøverndepartementet i 2003. Det var

en interessant prosess sammen med forskere og miljøvernere. Resultatet ble like interessant, alle var nå enige om at det faglig sett var urealistisk å vurdere om Norge har egne rovdyrbestander.

Det er derfor mer enn merkelig når dagens politikere tviholder på at vi skal ha levedyktige bestander i Norge. Enten vet de ikke hva de snakker om, ellers ønsker de en åpning for å øke de norske bestandsmålene.

Personlig tror jeg forklaringen er at politikerne frykter at klar tale kan undergrave viktige deler av det skjøre byggverket de har snekret sammen for å legitimere gjenoppbyggingen av rovdyrstammene. Som en håndrekning til våre venner i miljøorganisasjonene som har investert all sin troverdighet i at Norge kun har lov til å telle helnorske rovdyr som aldri har satt sin fot i andre land.

Men politikerne blir nødt til å velge mellom meningsfull dialog om rovdyrforvaltning eller fortsette tåketalen for å tilfredsstille tøvet fra naturvernensiden.

Hvis politikerne mener at vi bare må finne oss i å høre på ulingen fra ulven i skogen, må de selv tåle å høre på ulingen fra Rasmus Hansson og Lars Haltbrekken og de andre i hylekoret. For mens ulver idet minste uler for å kommunisere er ulingen fra disse karene bare tomme hyl.

Nils Solberg

Helt vilt om gaupe og trafikk

Hvordan kan det ha seg at mange trafikkdøde hjortevilt er et tegn på at det er veldig mye hjortevilt, mens mange trafikkdøde gauper betyr at det nesten ikke finnes gaupe?

ÅSMUND YSTAD

Livet er fullt av paradokser, også innen viltforvaltning. Noen er imidlertid mer tydelige enn andre. I forbindelse med arbeidet med gaupekvoter i region 4, Oslo, Akershus og Østfold har den regionale rovviltnemnda lagt til grunn stor avgang av gaupe i trafikken som argument for lav kvote i området. Fylkesmannen i Akershus, som er sekre-

tariat for rovviltnemnda, har blant annet lagt vekt på at 6 gauper er drept av bil og tog det siste året. (og 2 gjenværende unger overført til Kristiansand dyrepark). De aller fleste i Follo-området i Akershus. På grunn av manglende sporsnø er det ofte svært vanskelig å få dokumentert gaupeynglinger i regionen, og Fylkesmannen og rovviltnemnda har derfor et vanskelig utgangspunkt for å bedømme bestanden.

Er Follogaupene leie av livet?

Samme fylkesmann, og alle andre fylkesmenn i landet, ville argumentert for at mange trafikkdøde hjortevilt er et tegn på stor forekomst og dermed anbefalt økt avskyting. Det gjelder ikke for gaupe.

Mange trafikkdrepte gauper er nemlig et argument for redusert avskyting i følge fylkesmannen. Forstå det den som kan. Follo-området har fått en kvote på 1 gaupe, som de for øvrig må dele med over halvparten av kommunene i Akers-

hus og Østfold. For at dette skal være rimelig må man anta at omtrent alle gaupene i området har kastet seg foran bil eller tog i året som har gått.

Ikke troverdig

Uten at det er direkte sammenlignbart, så er det interessant å se på de erfaringene det skandinaviske forskningsprosjektet Skandlynx sitter inne med etter 7 års gaupeforskning fra Akershus. Av 30 radiomerkede gauper i perioden 2001-2008 er en -1- gaupe dokumentert drept i trafikken!

Nå er det ingen grunn til å tro at dette kan overføres direkte til vårt tilfelle. Det ville faktisk tilsi at det var 6 X 30 gauper = 180 gauper i området i 2008. Men det gir en pekepinn på at Fylkesmannen i Akershus og den regionale rovviltnemnda er fullstendig på bærtur når de bruker trafikkdrepte gauper som argument for redusert kvote.

Denne gaupa gjorde som Karl den XII, kom til Halden og ble skutt

Ved foten av brua ligger ei gaupe som ble skutt 5 meter fra svenskegrensa. WWF og naturvernforbundet maser hele tiden om at Norge kun skal telle helnorske rovdyr. Da bør vel strengt tatt heller ikke denne gaupa trekkes fra den norske jaktkvoten?

FOTO: KJELL ELISSON

LEVEDYKTIGE BESTANDER: De vanskelige ordene

*Alle parter i norsk rovdyrforvaltning etterspør mer dialog og forståelse.
Men vi må kunne forlange at ansvarlige politikere bestreber seg på å bruke
meningsfulle begreper. Uten det blir kommunikasjonen meningsløs.*

ÅSMUND YSTAD

Miljøverndepartementets omtale av målet med norsk rovdyrpolitikk er et typisk eksempel på effektiv dobbeltkommunikasjon. Dette bidrar i seg selv til økt konfliktnivå.

I Soria Moria-dokumentet høsten 2005 vedtok regjeringen et mål om at Norge skal ha levedyktige bestander av ulv, bjørn, gaupe, jerv og kongeørn. Men samtidig skulle politikken bygge helt og fullt på rovviltforliket i Stortinget fra 2004.

Levedyktigheten som forsvant

Vel inne i departementet oppdaget imidlertid miljøvernministeren at begrepet «levedyktige bestander i Norge» ikke lenger var en del av norsk rovdyrforvaltning. Dette forsvant nemlig i rovviltmeldingen fra 2004 og var nylig fjernet fra forvaltningsforskriften som var vedtatt tidligere i 2005.

Ubrukelig begrep

Og ikke nok med det. Årsaken til at det var fjernet var rett og slett at begrepet var direkte uegnet til å uttrykke noe faglig fornuftig om forvaltning av store rovdyr i Norge.

Diskusjonen om levedyktighet gikk høyt i Norge på 1990-tallet. I 1997 tolket Miljøverndepartementet (MD) og Stortinget Bernkonvensjonen slik at Norge var forpliktet til å ha levedyktige bestander av rovdirene på norsk jord, uavhengig av nabolandene. I en slik forståelse kunne ethvert krav om fellingstillatelse framstilles som en alvorlig trussel mot bestandenes eksistens.

Misforsto Bernkonvensjonen

I 2003 kom imidlertid RoSa-rapporten, som en viktig del av forarbeidene til rovviltmeldingen fra 2004. Denne rapporten, «Rovvilt

og Samfunn i Norge» var signert av en rekke sentrale rovdyrforskere i samarbeid med mange organisasjoner, blant annet Folkeaksjonen.

RoSa-rapporten slo fast det selvfølgelig, at levedyktighet nødvendigvis må ha fokus på sammenhengende bestander, uavhengig av nasjonsgrenser. Myndighetene hadde misforstått Bernkonvensjonen.

Dette ble nå lagt til grunn i Stortingsmeldingen og rovviltforliket i 2004. Men etter Soria Moria var det på'n igjen med at målet for norsk rovdyrpolitikk var levedyktige bestander i Norge.

*Målsettinga for norsk rovdyrforvaltning er
«... å sikre levedyktige bestandar av rovdyr i
Skandinavia ...» hevder Miljøverndeparte-
mentets advokat med kraft, og får
fullt medhold av tingretten.*

Vil redde reindriftnæringa fra rovdyrkatastrofe, men ikke før i oktober

Inge Ryan, stortingsrepresentant og parlamentarisk leder i SV, er utnevnt til ny fylkesmann i Nord-Trøndelag. Han varsler kamp for reineierne i Nord-Trøndelag som opplever at store deler av kalvene blir tatt av rovdyr.

Jeg kan ikke akseptere at reindriftnæringen i Nord-Trøndelag er i ferd med å knekkes. Her må det tas grep, og det er noe av det første jeg vil ta tak i når jeg begynner i jobben i oktober.

KILDE: TRØNDERAVISA

FOTO: STORTINGSARKIVET/ SCANPIX

Stortingrepresentant Inge Ryan blir ny fylkesmann i Nord-Trøndelag

Ny direktør i Statens Naturoppsyn

Professor Reidar Andersen er ansatt som ny direktør i Statens naturoppsyn(SNO). Han er i dag professor ved Vitenskapsmuseet i Trondheim.

Den nye direktøren er utdannet biolog, og har bl.a jobbet som forsker ved NINA, hovedsakelig med hjortevilt og store rovdyr. Han har også vært professor i biologi ved NTNU. Andersen overtar direktørstillingen etter Kai Erik Tørdal som hatt jobben siden SNO ble opprettet for 10 år siden. Reidar Andersen var også redaktør for RoSa-rapporten, Rovvilt og Samfunn fra 2003, som la viktige føringer for arbeidet med siste rovviltmelding.

FOTO: NTNU

Reidar Andersen

Møtte seg selv i retten

Men høsten 2006 møtte Regjeringsadvokaten i Oslo tingrett på vegne av Miljøverndepartementet. De var saksøkt for ulovlig vedtak om lisensjakt på ulv i 2005. Vernesiden med WWF i spissen stevnet staten og hevdet at uttak av 5 av 20 helnorske ulver måtte være ulovlig fordi det undergravde målet om en levedyktig ulvebestand i Norge. Men da fikk pipa i departementet en annen låt: Dette var en feiltolkning. Målsettinga for norsk rovdyrforvaltning er «... å sikre levedyktige bestandar av rovdyr i Skandinavia ...» hevder Miljøverndepartementets advokat med kraft, og får fullt medhold av tingretten.

Gavepakke til kunnskapsløse

En enda grundigere ankebehandling i Borgarting lagmannsrett året etter gav samme resultat. Likevel løfter ikke ledelsen i MD en finger for å klargjøre for offentligheten at de egentlig ikke mener det de stadig gjentar om at Norge skal ha levedyktige rovdyrbestander. Dette er en gavepakke til miljøorganisasjonene, som i mangel på faglige argumenter sårt trenger hjelp av svulstige festtaler. Slik kan de fortsette sin klagesang i media om et forferdelig utryddelsesregime, uten at det egentlig er mulig å føre en meningsfull diskusjon med dem. Men det blir neppe flere rettssaker med det første, partene har felles interesse av å unngå flere avsløringer av hverandres dobbeltkommunikasjon.

Partiene i kø med tåkeprat

Og tåkepraten sprer seg til andre partier som på rekke og rad foreslår formuleringer om levedyktige rovdyrbestander i Norge i partienes nye valgprogram. Dette lover dårlig for håpet om reduserte konflikter.

Hvis partiene virkelig stiller seg bak rovviltforliket fra 2004 burde det ikke være så vanskelig å uttrykke hva det betyr, like enkelt og greit som Miljøverndepartementet gjorde under ed i Oslo tingsrett i 2006: «... Forvaltninga av rovdyr har to klare målsettingar. For det første er dette å sikre levedyktige bestandar av rovdyr i Skandinavia, og for det andre er det å minske konfliktnivået mellom rovdyr og andre interesser i samfunnet ...»

16.000 i bot for å finne jervehi

Statens naturoppsyn (SNO) skulle foreta hiuttak av jerv, men fant ikke hiet. Da lokale sauebønder viste NRK hvor hiet var, fikk de 16.000 kroner i bot for ulovlig snøskuterkjøring.

Dette skjedde i Hemnes i Nordland 26. april i fjor – midt i lammingen og ei uke før beiteslipp. Lokale folk gav SNO nøyaktig posisjon og tilbød seg å være med og påvise jervehiet. Men

SNO ville lete selv, fant ingen ting, og forsvant fra stedet i helikopter.

I fortvilelse over SNO tok to lokale sauebønder med seg NRK Nordland på tur med snøskuter, fant hiet og filmet. Politiet har nå, trekkvart år senere, anmeldt de to sauebønderne for ulovlig skuterkjøring. Beviset er tv-bildene og bakgrunnen for anmeldelsen er tips fra SNO.

KILDE: RANA BLAD

Statsråd Erik Solheim og statssekretær Heidi Sørensen strever med å finne de rette ordene for å klargjøre målsettingen med norsk rovdyrpolitikk.

Stortingsmeldingen sier klart at levedyktighet skal vurderes på Skandinavisk nivå:

«De rovviltartene som finnes i Norge er alle i større eller mindre grad felles bestander med Sverige. Svensk rovviltforvaltning har derfor en stor betydning for den samlede forekomsten av rovvilt i Skandinavia. Regjeringen har utformet de nasjonale målene i forståelsen av at deler av rovviltbestandene har en sammenhengende utbredelse på tvers av grensene til våre naboland. Det er disse sammenhengende bestander som i første rekke må legges til grunn når en skal vurdere de ulike bestandenes levedyktighet på lang sikt»

FRA SIDE 8 I STORTINGSMELDING NR. 35 2003-2004:
ROVVILT I NORSK NATUR

Utdrag fra enkelte forslag til partiprogrammer 2009-2013:

Høyre: «... Høyre mener at Norge skal ha levedyktige bestander av de fire store rovdirene ...»

KRF: «... De fire store rovdireartene bjørn, ulv, jerv og gaupe må forvaltes slik at vi tar vår del av ansvaret for å sikre levedyktige bestander av disse i Norge ...»

SV: «... SVs mål er å sikre levedyktige bestander av de fire store rovdirene i norsk natur ...»

Venstre: «... I den grad rovdyr og dyrehold (sau/ rein) ikke lar seg forene, må Norges forpliktelser til å opprettholde levedyktige rovviltstammer gå foran ...»

Arbeiderpartiet: «... Vil ha levedyktige rovdirstammer i Norge ...»

TEGNING SVEIN - OLE NILSEN

Ljørdalen i Trysil fikk ulv i bytte mot rovvilt-senter til 125 millioner kroner. Staten byttet vekk rovviltsenteret, men ulven fikk de beholde. Bilde viser Fulufjellet i Ljørdalen som nå blir nasjonalpark som et siste av en rekke verne-tiltak som struper lokalsamfunnet.

FOTO: TRYGVE OPSETH

BJØRN SKÅRET, TRYSIL

Før jul ble planene om Skandinavisk rovviltsenter i Ljørdalen i Trysil skrinlagt, etter at regjeringen sa nei til å finansiere prosjektet. Da var det gått nesten 10 år siden et forprosjekt, finansiert av Trysil kommune og tre departementer, presenterte et forslag om å lokalisere et rovviltsenter på østsida av Ljøra ved foten av Fulufjellet i Trysil. Prisen var 125 millioner kroner. Og Ljørdølene gledet seg over en gladnyhet opp i all trøstesløshet med fraflytting, skolenedlegging og for-gubbing.

Prosjekt med store vyer:

En sterk tro på statlig støtte skyldes ikke minst at Miljøverndepartementet i brev av 6. september 2001 hadde gitt uttrykk for at det ville satse på senteret i Trysil som et nasjonalt senter for de nordiske rovviltar-tene. Og prosjektledelsens vyer var tilsvarende store, et rovviltsenter i Ljørdalen skulle i samarbeid med ledende rovviltforskere formidle kunnskap om rovdyrøkologi, sammenhenger og konflikter. Alt dette på en måte som gjorde senteret til et fyrttårn for sommerturisme med store ringvirkninger for hele indre Østlandet.

Urealistiske besøkstall

Men på tross av sterke krefter som trakk i samme retning, gikk det likevel galt for rovviltsenteret. Hvorfor? Et svar på det er at det

Farvel rovviltsenter – velkommen ulv

ble for dyrt. De som satt på pengesekken, har tvilt på de besøkstallene som prosjektledelsen opererer med i sine kalkyler. Selv i den siste reviderte søknaden av mai 2008 er kapitalbehovet satt til 70 millioner kroner og statens andel halvert til 20 millioner kroner, og årlig besøkstall redusert til 80.000.

Lokkemat i rovvilmeldinga, spill i komiteen

Likevel forklarer ikke dette hvorfor departementet kastet blå i øynene på tryslingene. For det gjorde de. Under stortingskomiteens høringsbesøk i forkant av rovvilmeldinga i 2004 snakket Trysils ordfører varmt om senteret. Det likte komiteen så godt at rovviltsenteret i Trysil ble med i rovviltforliket som ledd i det som kalles en "nasjonal informasjonsstrategi". Men dessverre var det nok hestehandlerne i komiteen og departementet som mest så fordelene av denne direkte koplingen til rovviltpolitikken. Trysil lå utenfor ulvesonen. Men et rovviltsenter forutsatte selvfølgelig at alle de fire store

i sin umiddelbare nærhet. Det argumentet kjøpte distriktets egen representant i komiteen, Sylvia Brustad, i siste runde, og dermed var det gjort. Trysil ble innlemmet i ulvesonen.

Drømmen som brast

Fem år senere, etter å ha nedjustert planene – med tilsvarende endret kapitalbehov: 102 millioner i 2007 og 70 millioner i 2008 – summerer prosjektets forretningsfører, Trond Andresen, skuffelsen slik: "Vi har fulgt opp med informasjon og justeringer og endringer når noen av de involverte departementene har bedt om det. Sånn sett har myndighetene vært med og skjovet på og bidratt til mye ekstraarbeid i et prosjekt det er lagt ned enormt mye entusiasme og kompetanse og arbeid i."

Trysil kommune og Ljørdølene fikk valget: - Vil dere ha rovviltsenter og ulv, eller vil dere ha ingen ting? De fikk ulv.

Vil gi reindriftnæringa ansvar for uttak av jerv

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har bevilget 452.000 kroner til Nord-Trøndelag reinsamslag, til et kompetanseprosjekt om reindrift og rovdyrproblematikk. En viktig del av prosjektet er å få til mer effektiv jakt og skadefellinger av rovdyr. Bevilgningen er en oppfølging av et tidligere vedtak i Nord-Trøndelag fylkesting:

"Fylkestinget ber fylkesrådet arbeide for en prøveordning der reindriftnæringa får ansvaret for å foreta uttaket av jerv, basert på følgende premisser: Ordningen forsøkes etablert som et prøveprosjekt, med tre års varighet. Det må innføres en godtgjøring pr jerv til dekning av tapt arbeidsinntekt og kostnader."

Sverige: Kollaps truer reinnæringen

Reinnæringen i Sverige er farlig nær en kollaps. Rovdyrene er blitt for mange, først og fremst gaupe og jerv. Dette mener professor Öje Danell ved Sveriges Landbruksuniversitet.

Forskerne beregner at 45.000 – 50.000 tamrein årlig blir tatt av rovdyr. Professor Danell viser til Finland, der reinbeitedistrikt har gått konkurs og skaltet ut sin rein.

Det blir en dominoeffekt der rovdyrtrykket øker på reinflokkene som blir igjen. Med dagens politikk mener han at både reinnæringen og i neste omgang rovdyprene selv vil rammes hardt.

KILDE: NORBOTTENS KURIREN

Regjeringen feilinformerer Stortinget om ny dyrevelferdslov

Regjeringens forslag til ny dyrevelferdslov møter stor motstand fra en rekke organisasjoner. Utmarkskommunenes sammenslutning (USS), som har fulgt problematikken nært blant annet med bakgrunn i Rendalsdommen i Høyesterett i 2006, reagerer skarpt på innholdet i forslaget.

ÅSMUND YSTAD

Det nye forslaget gir Mattilsynet anledning til å innføre beitenekt, uten at husdyreier er sikret full kompensasjon for utgiftene. I følge USS blir Stortinget rett og slett feilinformert av Regjeringen når lovforslaget nå presenteres kun som en videreføring og presisering av tidligere dyrevernløven.

Fundamentale endringer

En enstemmig Høyesterett slo i 2006 fast at dagens dyrevernløven aldri var ment å skulle regulere rovdyrforvaltningen. Høyesterett var tydelig på at ettersom rovdyrskader var en følge av naturfredningstiltak, ville det være helt urimelig at dyreeier skulle bære ansvaret for virkningen av rovdyrpolitikken. Videre skrev Høyesterett i dommen: *"Vår rovdyrpolitikk bygger på den oppfatning at den enkelte borger ikke skal påføres omkostninger ved påført skade eller ved tiltak for å forebygge skade."*

Regjeringens prøver nå sette til side den tidligere tverrpolitiske premisen, at kostnader med skadevirkninger av oppbyggingen av rovdyrstammene er storsamfunnets ansvar. Konsekvensen er at det heretter i større grad blir dyreeierne, landbruket og reindrifta som får ta ansvaret for virkningen av rovviltpolitikken i Norge.

Ingen grantier for full kompensasjon

Lovforslaget legger til grunn at eventuell kompensasjon av utgifter til husdyreier er avhengig av en rekke forutsetninger som skal vurderes underveis. Størrelsen på kompensasjonen avgjøres også av om det er bevilget nok penger.

Advokat Stein Erik Stinessen presenterte Utmarkskommunenes syn på forslaget til ny dyrevernløven i en høring i Stortingets næringskomite 22. januar i år.

Hovedpunktene i innlegget var:

- Lovforslaget inneholder en fundamental endring av gjeldende rett i forholdet mellom dyreeiers ansvar for sine dyr og statens ansvar for miljøvernpolitikken, dvs. rovdyrpolitikken.
- Proposisjonen underslår endringen av gjeldende rett, konsekvensutredningene blir derfor uriktige og saken bør returneres departementet.
- Lovforslaget pålegger dyreeier et hovedansvar både reelt og økonomisk for rovdyrpolitikken.
- Dette ansvaret er belagt med strenge sanksjoner, som tvangsmulkt og straff, med fengsel inntil 1 år (§37)
- Dette innebærer en fundamental forskyvning av grensen mellom dyreeiers og statens ansvar.

Advokat Stein Erik Stinessen i Lund & co representerer Utmarkskommunenes sammenslutning

SCANDLYNX – Det skandinaviske forskningsprosjektet på gaupe

Det skandinaviske forskningsprosjektet på gaupe, SCANDLYNX, har siden 1994 fulgt gauper med radiosendere i en rekke områder i Skandinavia. Prosjektet er i regi av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Grimsö forskningsstasjon, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Scandlynx i nord samarbeider dessuten med Rovviltprosjektet i Nord-Troms. Prosjektet i nord finansieres av Norges forskningsråd, Direktoratet for naturforvaltning, Reindriftens utviklingsfond, Rovviltnemnda i region 8, samt Fylkesmennene i Troms og Finnmark. I Norge driver Scandlynx i dag forskning i 2 områder; i Buskerud/Telemark/Vestfold og Troms/Finmark

FOTO: KEN GÖRAN UGLEBAKKEN

MATGILDE ELLER HUNGERSNØD I NORD?

– Verdens nordligste gaupebestand avsløres

AV: JOHN D. C. LINNELL, JOHN ODDEN & JENNY MATTISSON

Forskere fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Sveriges landbruksuniversitet (SLU) bruker det siste innen satellitteknologi for å avsløre gaupas hemmeligheter i Finnmark og Nord-Troms. Resultatene utfordrer det vi vet om dette store kattedyret, samtidig som det gir innblikk i en av de årelange konfliktene mellom rovdyr og menneske.

Gauestudier i et annerledes økosystem

Det var med stor entusiasme vi tok muligheten vi fikk til å studere gaupa ved dens nordligste utbredelse – i Vest-Finnmark og Nord-Troms. Vi (JO & JDCL) har siden 1995 studert gaupe i sørøstlige Norge – hvor økologien til gaupa stemte godt overens med det grunnleggende mønsteret funnet andre steder. Forskning på gaupas økologi i et nytt økosystem vil flytte grensene for kunnskapen om gaupa. Det var samfunnets ønske om å lære mer om den pågående konflikten mellom husdyrproduksjon – i dette tilfellet tamrein – og predasjon av store rovdyr som ga oss denne muligheten. Det er liten tvil om at store rovdyr forsyner seg av tamrein i hele nordlige Skandinavia – det er imidlertid stor uenighet om antallet som blir drept av de ulike rovdyrene. Målet med denne undersøkelsen er å forstå den underliggende økologien bak konflikten, og bruke denne informasjonen til å utvikle konfliktreducerende tiltak og rettferdige kompensasjonssystemer.

Nord-Troms og Vest-Finnmark tilbyr svært spesielle forhold for gaupe. Det er en generell mangel på barskog, og et fravær av egnede ville hjortedyr som byttedyr. Det viktigste potensielle byttedyret er migrerende tamrein. Et viktig spørsmål er hvordan gaupe påvirkes av denne vandringen. Følger gaupa forflytningene til reinen? Hvis ikke, hva overlever de på om vinteren når reinen er fraværende?

Forskningen i Nord-Troms og Finnmark startet i 2007. Vi benytter oss av det siste innen høyteknologisk forskningsutstyr passende for villmarksområder, nemlig såkalt GPS-GSM Halsbånd. Disse Halsbåndene inneholder en GPS-enhet

som posisjonerer seg ved hjelp av satellitter, og en liten GSM-enhet som sender disse posisjonene til en datamaskin på NINA via mobilnettet. Dermed kan vi følge deres bevegelser, og finne byttedyrene gaupene etterlater seg. Takk være en fantastisk innsats av lokale sporere på bakken og et fangstlag i helikopter, klarte vi å bedøve og merke 5 gauper i Finnmark i februar 2007 og 10 gauper i februar 2008 (dette inkluderer gjenfangst av 3 dyr fra 2007).

Fascinerende resultater

Hva har dette lært oss så langt? Den mest grunnleggende informasjonen som blir gitt av GPS-halsbandet dreier seg om forflytninger i landskapet– og disse gaupene forflytter seg over de største arealene noen gang er registrert for gaupe. Faktisk er revirene til gaupene i nord større enn det meste som er registrert hos noen kattedyr– for eksempel benytter gaupene i nord større områder enn den sibirske tigeren. Så langt har de 9 hunngaupene benyttet seg av områder fra 1000 til mer enn 2600 km², og de 3 hannene fra 1400 til 3600 km²! Dette er større enn Vestfold fylke. De fleste gaupene har vært trofaste til sine revir nær kysten selv om reinen har forflyttet seg inn i landet på vinterstid. En hunn i Storfjord har imidlertid ved flere anledninger gjort lange utflukter opptil 5 mil km inn i Sverige i løpet av vinteren for å finne reinsdyr. Slik adferd har aldri tidligere blitt dokumentert hos gaupe!

Feltarbeid, til nytte for reieneierne

Det ligger en utrolig innsats bak byttedyrundersøkelsene. En rekke lokale feltarbeidere fra Porsanger i Finnmark til Storfjord i Troms må i perioder sjekke enhver lokalitet hvor gaupe kan ha drept et bytte. Det er Rovviltprosjektet i Nord-Troms ved prosjektleder John Ivar Larsen som koordinerer dette arbeidet. Så langt har vi funnet 500 byttedyr fra 20 forskjellige arter. Ikke overraskende er tamrein hovedføden når de er tilgjengelige. En overvekt av reinsdyrene som blir drept er kalver, men også voksne rein blir tatt. Hanngaupene ser ut til å drepe rein oftere enn hunngauper. Drapsraten varierer fra område til område avhengig av hvor mye rein de har tilgjengelig, men så langt har hunngaupene på sommertid tatt drept ca 3 rein i måneden, men hannene har tatt ca 10 rein i måneden. Til nå er kun 2-3 % av disse gaupedrepte reinsdyrene blitt funnet tilfeldig, så studiet har allerede hjulpet mange reieneiere med å dokumentere tap som kan brukes i søknad om roviltkompensasjon.

Når vinteren kommer og reinen flytter østover, er festen over. Gaupe må nå klare seg på "strørein" som står igjen etter flyttingen og småvilt. Hare er nå det vanligste byttedyret sammen med reinsdyr, men også rødrev og rype står ofte på menyen. Ei hunngaupe i Alta har smak for eksotisk byttedyr. Hun drepte faktisk et rådyr nord for Alta (sannsynligvis et av verdens nordligste rådyr). Hun har også stjålet laks fra oter og spist en

Jon Martin Arnemo er ansvarlig for fangsten. Her med gaupe F199 i Alta.

nise som var drevet i land. Ikke mange hadde vel trodd at vi skulle finne laks og hvalkjøtt på gaupemenyen!

De første 2 årene av studiet av verdens nordligste gaupebestand har skaffet oss et fascinerende innsyn i gaupas økologi under arktiske forhold, og vil på sikt kunne bidra til å redusere konflikten rundt de store rovdyrene i nord. Vi vil få takke for fantastisk mottagelse i nord. Innsamlingen av data på dette fascinerende kattedyret vil fortsette i årene som kommer. "Magiske løsninger" blir ikke funnet over natten. Gaupe spiser kjøtt, og konflikten med reinsdyr er så gammel som fjellene

FOTO: JENNY MATTISON

OM FORFATTERNE:

John Linnell og John Odden er forskere ved Norsk institutt for naturforskning; Jenny Mattison er doktorgradstudent ved Grimsö forskningsstasjon, en del av Sveriges landbruksuniversitet. Mer informasjon om gaupeprosjektet finnes på <http://scandlynx.nina.no>, og dyrenes bevegelser kan bli fulgt på nett (med to ukers forsinkelse) ved å registrere deg som bruker på <http://www.dyreposisjoner.no/>

Folkeaksjonens ledelse og politikk:

Landsstyrets medlemmer:

Nils Solberg, Halden
Landstyreleder

Fredliveien 6,
1792 TISTEDAL
Tlf. 901 75 120

e-post: nilsolberg@solbergreiser.no

Laila Hoff, Hattfjelldal.
Bonde, lærer og daglig leder
Tlf. 920 51 459

Sara Kveli, Lierne
Fylkespolitikker
Tlf. 917 90 265

Torvald H. Brinch, Oslo.
Advokat
Tlf. 950 48 909

Eli Bjorvatten, Vegårshei
Seksjonsleder
Tlf. 907 50 423

1. vara: Jan Søgård, Grue

2. vara: Håkon Furuhovde, Follidal

3. vara: Ola Arne Aune, Oppdal

Ansatte:

Åsmund Ystad: Daglig leder
Tlf. 975 95 119 • aksjonen@rovdyr.org

Lars Erik Brattås: Webmaster

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for urbane myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- Ja til lokal forvaltning
- Ja til effektivt uttak av skadedyr
- Nei til kjerneområder og rovdyrsoner
- Nei til fast ulvestamme i Norge

Medlemskontingent er kr 200,-
for hovedmedlem i 2009.

Øvrige familiemedlemmer betaler
kr. 100 pr. person. Ungdom under
25 år betaler også kr. 100 pr. person.

Fine premier til Folkeaksjonens gode ververe

Verv 5 medlemmer og velg mellom:

1 år med 10 utgaver av bladet Jakt

Trekopp med logo

6 små glass med logo

Medlemskontingenten er kr 200 for hovedmedlemmer, kr. 100 for øvrige familiemedlemmer (skriv navn på hovedmedlem) og kr. 100 for ungdom under 25 år (skriv fødselsdato).

Jeg melder meg herved inn som medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Merknader:

Jeg har vervet 5 nye medlemmer og ønsker meg:

Et årsabonnement av bladet Jakt En trekopp med logo 6 små glass med logo

Navn:.....

Adresse:..... Dato:

Postnr./Sted:..... Telefon:.....

Innmeldingsskjema sendes:

Folkeaksjonen
ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119
Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

T-skjorte: Norsk natur er herlig – uten ulv

Størrelser: S – M – L – XL – XXL

Jeg bestiller _____ stk T-skjorte á kr. 100,- Str _____

Trekopp

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Jeg bestiller _____ stk trekopp á kr. 275,-

Lommelykt

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Jeg bestiller _____ stk lommelykt á kr. 75,-

Lommebok

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Jeg bestiller _____ stk liten lommebok á kr. 275,-

DVD-film: Kulturlandskapet – Norges sjel

Jeg bestiller _____ stk DVD á kr. 100,-

Drammeglass

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Jeg bestiller _____ stk 2-pack glass til kr. 100,- pr. pack

Jeg bestiller _____ stk 6-pack glass til kr. 275,- pr. pack

BESTILLINGSSKJEMA SENDES:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk, Pb. 40, 7701 Steinkjer
aksjonen@rovdyr.org • Telefon: 975 95 119 • Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

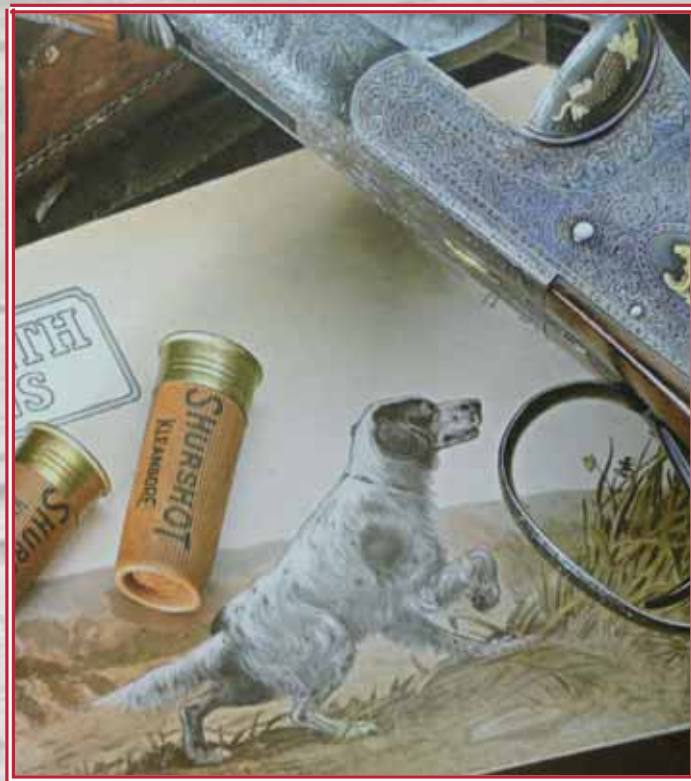
Jeg bestiller herved de varer og det antall som jeg har markert på bestillingsskjema.
Frakt og omkostninger på kr. 30 pr. sending kommer i tillegg.

Navn:.....

Adresse:..... Dato:

Postnr./Sted:..... Telefon:..... E-post:

Nå er det bare å glede seg til Villmarksmessen 16. - 19. april

Villmarksmessen, som er nordens største messe innen jakt, fiske og friluftsliv, slo alle publikumsrekorder i 2008. Publikum storkoste seg og i år blir messen enda større, bedre og morsommere enn i fjor!

Interessen for jakt, fiske og friluftsliv synes bare å øke i omfang. Aldri før har vi hatt så stor pågang fra utstillere og aktører som ønsker å delta på messen. Årets Villmarksmesse ligger an til å bli den beste noensinne! Klikk deg inn på våre nettsider - www.villmarksmessen.no - her finner du stadig nyheter og mer informasjon om messen.

Villmarksmessen

16. - 19. april 2009 - Norges Varemesse, Lillestrøm
www.villmarksmessen.no

VASSFARET

Vassfaret er en skog- og fjelldal som ligger mellom Valdres og Hallingdal. Fylkesgrensen mellom Oppland og Buskerud går midt i dalen som deles mellom kommunene Sør-Aurdal i Oppland og Flå og Nes i Buskerud.

MAGNE AKERVOLD, FLÅ

Dalen er ca 30 km lang og dekker et areal på ca 250 km². Lenge var det ei stor bjørnестamme her, og den kunne være så plagsom at enkelte setre i og omkring Vassfaret ble forlatt, tapene av kuer og sauer ble for store.

Som naturlig var ble bjørnene i Vassfaret utsatt for intensiv jakt, og i mange år ble det utbetalt skuddpremie. Det finnes ingen fullgod statistikk over felte bjørner i Vassfaret, men i boka "Vassfarbjørnen" (1975) skriver forfatteren Edvard Elsrud at det i perioden 1735 – 1845 ble utbetalt i alt 118 skuddpremier for bjørner felt på Hedalens vestsida og Nes og Flås østside. Disse områdene grenser inn til Vassfaret. For årene 1845 – 1932 har en ikke sikre data for bjørnefelling, men Elsrud hevder at avskytingen i disse årene var langt større enn tilveksten, særlig fordi moderne magasinrifler nå ble allemannseie.

Etter 1923 hevder Elsrud at det er skutt i alt 24 bjørner i Vassfarområdet, den siste ble felt i Bukollgrasinga 15. mai 1956. Etter den tid har det neppe vært noen fast bjørnестamme i Vassfarområdet. Men etter mange års totalfredning, er det nå blitt mer bjørn i her, og 17. mai 2007 kunne en se ferske bjørnespor i spirende åker ved Gaptjern i Flå!

Det er nå funnet nygravde hi i Vassfaret og Vidalen. Det viser at det overvintrer bjørn her, og snart kommer det tro

lig ynglende binner hit, og da vil Vassfaret på ny få ei fast bjørnестamme.

Fem bjørner krysset setervegen!

Som nevnt var det mye bjørn i Vassfarområdet i eldre tider. Nils Olsen Rimepladsen fra Flå var født i 1835. Han bodde på Rimeplassen, en husmannplass under gården Rime, som i parentes bemerket er der den første Farmen-serien i TV 2 ble spilt inn.

Ved midnattstider en sommerkveld rundt forrige hundreårsskifte, var Nils på veg til Rimesetra si på Flås østside. Stien gikk langs Rimelva, og da han var kommet et stykke forbi heimsetervangen Sørstølen, fikk han plutselig se en bjørn i ei grasing på andre siden av elva.

Han stanset selvsagt og så på bjørnen, men mens han sto der, kom det fire bjørner til og krysset setervegen! "Den siste var binna sjøl, den passerte like foran meg, men jeg tror ikke engang den så meg", fortalte Nils etterpå. "Da sa jeg: Men i Jessu navn, er det så mange av dere? Og da var det som håret reiste seg på hodet mitt!", sa Nils.

KILDE:

Ola K. og Magne Akervold: "Vassfaret, Natur, dyr, folk og historie", Thon Hotels 2008. Boka kan kjøpes i Vassfaret Bjørnepark, Flå, tlf. 32 05 35 10 – pris kr. 295,-.

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Akershus

Østfold

Vestfold

Telemark

Hallingdal

Glåmdalen

Trysil

Åmot og Elverum

Rendalen og Stor-Elvdal

Nord-Østerdal

Lillehammer

Gausdal

Nordre Land

Valdres

Skjåk

Lesja

Oppdal og Rennebu

Nord-Trøndelag

Nordland

Kåre Holmen, Aurskog

Nils Solberg, Halden

Helge Røsholt, Steinsholt

Trond Kvernstuen, Nordagutu

Sigurd Sveinhaug, Ål

Jan Søgård, Namnå

Ola Sjøli, Trysil

Vidar Helgesen, Rena

Roy Tovsrud, Hanestad

Ola Tronsmoen, Alvdal

Ottar Moe, Øyer

John Birger Skansen, Østre Gausdal

Håkon Bratrud, Dokka

Arne Myrvang, Rogne

Else Mona Bjørnstad, Skjåk

Sigurd Avdem, Lesja

Stein M. Lauritzen, Oppdal

Magne Rønning, Overhalla

Kontaktperson Laila Hoff, Hattfjeldal

tlf. 63 86 42 08

tlf. 901 75 120

tlf. 33 12 95 17

tlf. 959 47 635

tlf. 977 69 514

tlf. 62 94 75 53

tlf. 62 45 75 27

tlf. 91 74 67 96

tlf. 62 46 92 28

tlf. 62 48 96 36

tlf. 61 27 81 26

tlf. 416 44 713

tlf. 951 57 970

tlf. 61 34 04 63

tlf. 915 39 565

tlf. 61 24 32 84

tlf. 72 42 41 27

tlf. 74 28 51 20

tlf. 920 51 459

Årsmøter i lokallagene:

AKERSHUS LOKALLAG

Årsmøte på Gjestegården Aurskog

Onsdag 4. mars 2009 kl. 19.00

Etter vanlige årsmøtesaker vil vi få en orientering om Skandlynx, det skandinaviske gaupeprosjektet, ved feltansvarlig for Norge, John Odden. Styreleder Nils Solberg deltar fra Folkeaksjonens landsstyre

VESTFOLD LOKALLAG

Årsmøte på Gavelstad Hotell

mandag 16. mars kl 19.00

Etter vanlige årsmøtesaker vil Torvald H. Brinch, advokat og styremedlem i Folkeaksjonen Ny Rovdyrpolitikk, orienterer om hva Folkeaksjonen har oppnådd politisk.

Kjartan Sjulstad har fulgt gaupa Silje gjennom 1 år. Kjartan viser hvor og hvordan bevegelsesmønsteret har vært og hva har skjedd på dens vei

LESJA LOKALLAG

Årsmøte på Lora Grendahus

onsdag den 25. mars kl. 19.30.

HALLINGDAL LOKALLAG

Årsmøte på Solstad Hotell i Gol,

fredag 20. mars kl. 20.00

Nils Solberg deltar fra landsstyret.

NORD-ØSTERDAL LOKALLAG

Årsmøte på Kantina v/

Storsteigen Landbruksskole i Alvdal

Fredag 20. mars kl. 14.30

Etter vanlige årsmøtesaker orienterer Arnfinn Nergård, Fylkesordfører og leder i rovviltnemnda for Hedmark.

LILLEHAMMER LOKALLAG

Årsmøte på Bjørns Kro, Vingsnes

Torsdag 26. mars kl. 19.00

Vanlige årsmøtesaker. Landstyreleder Nils Solberg orienterer om Folkeaksjonens arbeid.

Rovdyrkalender 2009

Har du ikke Folkeaksjonens rovdyrkalender 2009?

Send **e-post til aksjonen@rovdyr.org** eller **SMS til 975 95 119** hvis du ønsker kalenderen tilsendt i posten.

Grasrotandelen – Nå kan du gi tippemidler til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Fra 1. mars 2009 kan du som spiller hos Norsk tipping bestemme hvilket lag eller forening i lokalmiljøet som skal motta inntil 5 prosent av det beløpet du spiller for.

Grasrotandelen går ikke utover innsatsen eller premien din. Forutsetningen er at laget eller foreningen er registrert i Frivillighetsregisteret.

Folkeaksjonen er registrert i frivillighetsregisteret. De som ønsker det kan registrere på spillkortet at Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk skal ha din grasrotandel. Grasrotandelen gjelder på alle spillene til Norsk Tipping, bortsett fra Flax og Extra.

Møt Folkeaksjonen på villmarksmesser:

- Villmarksliv 2009 i Vikingskipet på Hamar 6. – 8. mars
- Villmarksmessen 2009 på Melhus 7. – 8. mars
- Villmarksmessen 2009 på Lillestrøm 16. – 19. april

Lyst til å være med oss på messe?

Medlemmer som ønsker å gjøre en innsats for Folkeaksjonen sammen med oss på messer og stands må gjerne ta kontakt. Vi vil gjerne bli kjent med flere av våre mange medlemmer og tilbyr en trivelig opplevelse sammen med hyggelige folk.

Folkeaksjonen ønsker å synliggjøre folks motstand mot en ødeleggende rovdyrpolitikk. En bred folkelig støtte er en forutsetning for å kunne forhindre dagens feilslåtte forvaltning av norsk utmark.

Medlemskontingent for 2009 er kr. 200 for hovedmedlemmer, kr. 100 for øvrige familiemedlemmer og kr. 100 for ungdommer under 25 år. Kontingent kan betales til konto 4464.09.33434

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Leder	Nils Solberg	Halden	tlf. 901 75 120
Styremedlem	Eli Bjorvatten	Vegårshei	tlf. 907 50 423
	Sara Kveli	Lierne	tlf. 917 90 265
	Torvald M. Brinch	Oslo	tlf. 950 48 909
Vara	Laila Hoff	Hattfjelldal	tlf. 920 51 459
	Jan E. Søgård	Grue	tlf 62 94 75 53
	Håkon Furuhovde	Folldal	
Daglig leder	Ola Arne Aune	Oppdal	
	Åsmund Ystad	Steinkjer	tlf. 975 95 119